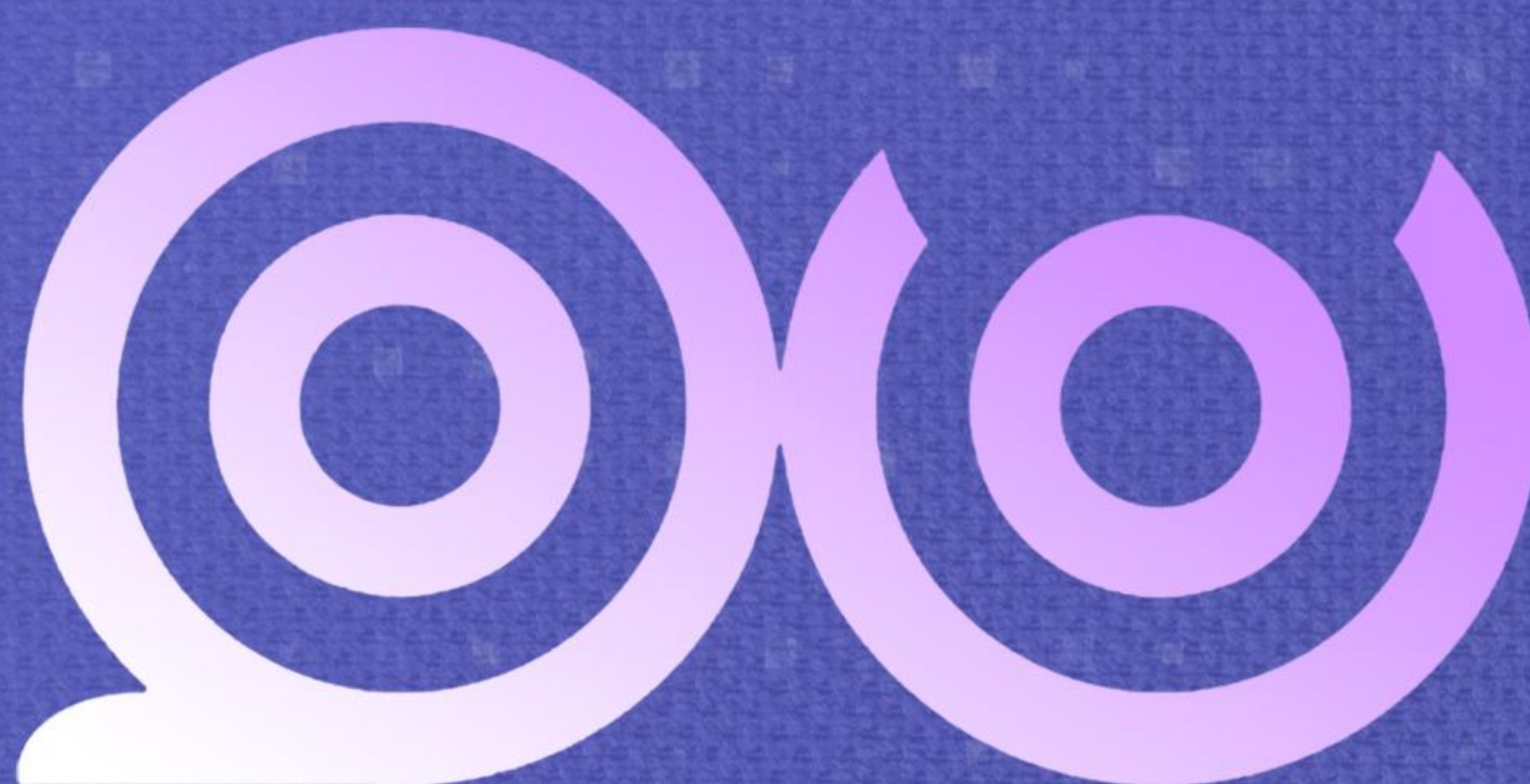




STPIA



فصلنامه انجمن علمی پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران

۱۲

شماره ۱۲

سال هشتم

فروردین ماه ۱۴۰۵

No.12

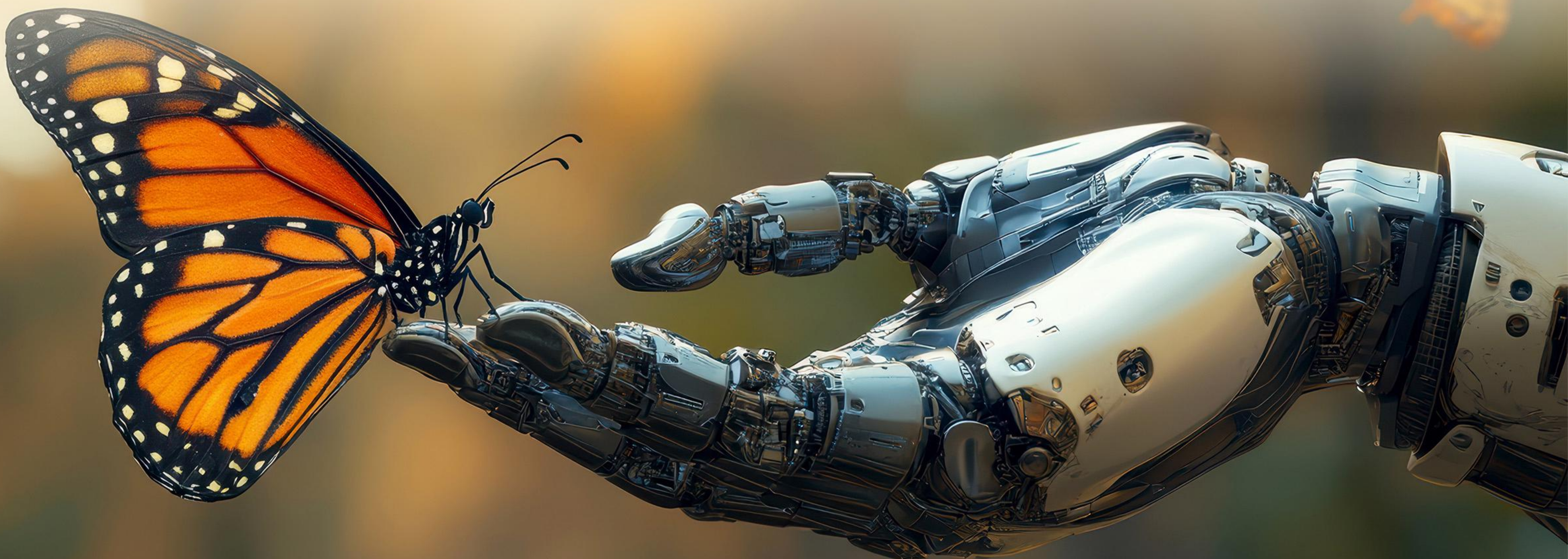
Vol 8

April 2026



## فهرست فصلنامه

- ۱ سخن سردبیر
- ۲ آینده نوآوری باز: تأثیر هوش مصنوعی و فناوری های تحول آفرین
- ۴ کارگاه آموزشی «برنامه ریزی و طراحی فضای کالبدی پارک های فناوری و نواحی نوآوری»
- ۵ کارخانه های نوآوری؛ از فضای استقرار تا موتور به هم رسانی عرضه و تقاضای فناوری در نوآوری باز
- ۷ جایزه دوگیان
- ۸ از مشوق مالیاتی تا هم آفرینی ارزش؛ نقش اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه در تحقق نوآوری باز
- ۱۰ تقویت تعاملات بین المللی انجمن علمی پارک های فناوری و سازمان های نوآوری ایران (STPIA)
- ۱۱ نوآوری و یادگیری: دوروی یک سکه!
- ۱۲ انتخاب اعضای هیأت مدیره و بازرسین دوره پنجم انجمن در مجمع عمومی کنفرانس پنجم
- ۱۴ حکمرانی داده در زیست بوم نوآوری باز
- ۱۵ هرمزگان، میزبان ششمین کنفرانس ملی انجمن
- ۱۵ هیات تحریریه نشریه "نو"
- ۱۶ فرهنگ سازمانی و رهبری هم افزا؛ حلقه مفقوده اکوسیستم نوآوری باز در ایران
- ۱۷ الزامات قانونی و نقش پارک های علم و فناوری در توسعه همکاری های فناورانه در ایران
- ۱۹ اعضای جدید انجمن علمی پارک های فناوری و سازمان های نوآوری ایران





سخن سردبیر

## در حصار بسته، نوآوری پژوهاکی گنگ است؛ در افق گشوده، طینی رسا...

فرید شاهمرادی

عضو هیات مدیره انجمن علمی پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران

نوآوری باز با گشودن مرزهای سازمانی و پیوند ظرفیت‌های درونی با دانش بیرونی، فراتر از یک مدل مدیریتی است. این رویکرد با جایگزینی همکاری به جای انزوا، شبکه‌سازی به جای جزیره‌ای عمل کردن و هم‌افزایی به جای رقابت فرسایشی، زمینه تبدیل دانش به ارزش و ایده به محصول را فراهم می‌کند.

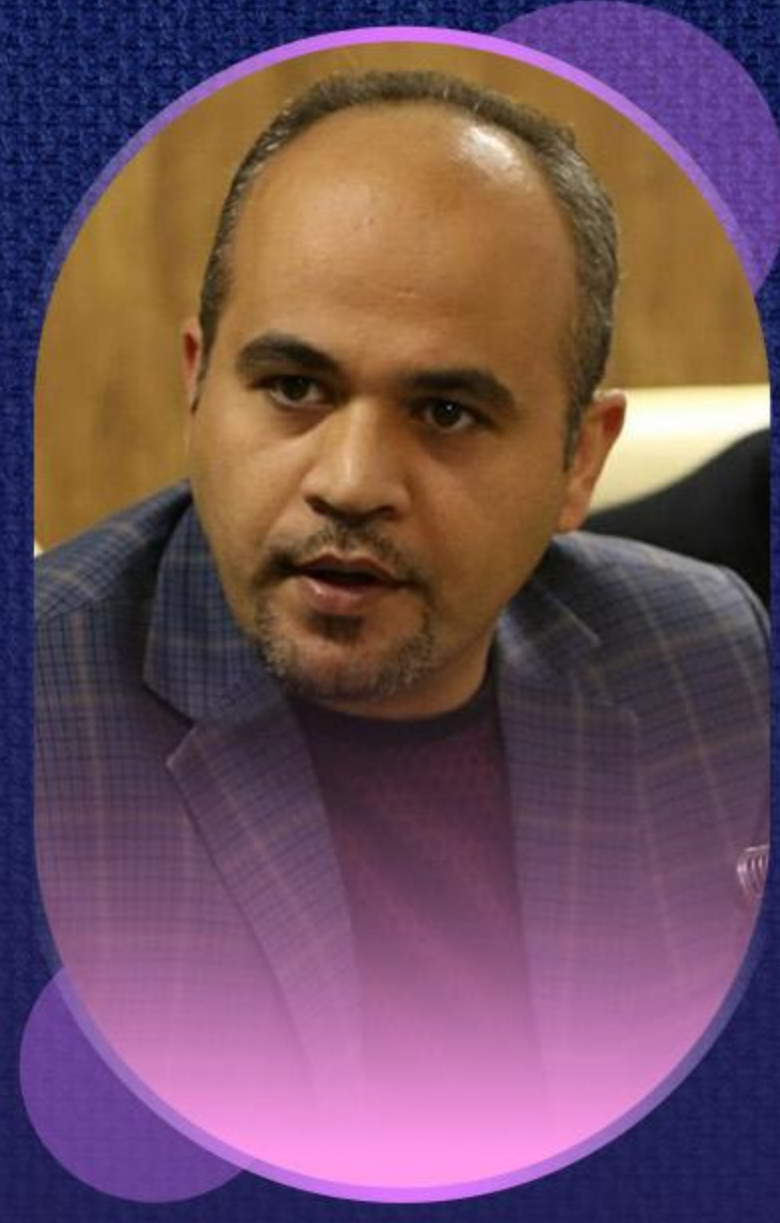
زیست‌بوم نوآوری کشور در سال‌های اخیر با رشد شرکت‌های دانش‌بنیان، استارت‌آپ‌ها و نهادهای واسط پیشرفت کرده است. با این حال، مواجهه با مسائل پیچیده اقتصادی و اجتماعی نیازمند شبکه‌هایی پویا میان دانشگاه، صنعت، دولت و جامعه است؛ شبکه‌هایی برای تبدیل ظرفیت‌های پراکنده به مزیت پایدار.

در این میان، فرهنگ سازمانی و نگرش مدیران تعیین‌کننده است. تحقق نوآوری باز نیازمند اعتماد، بازتعریف همکاری‌های بیرونی، سازوکارهای حقوقی شفاف و تقویت نهادهای واسط است. فناوری‌های نوظهور، به‌ویژه هوش مصنوعی، با تحول در تحلیل داده و مدل‌های کسب‌وکار، افق‌های تازه‌ای ایجاد کرده‌اند.

در نهایت، آینده از آن سازمان‌ها و کشورهایی است که منطق همکاری را مدیریت کرده و از هم‌افزایی ظرفیت‌ها بهره ببرند. مزیت رقابتی نه در انحصار منابع، بلکه در توان اتصال، تعامل و خلق مشترک معنا می‌یابد.

در روزگاری که کشور با لایه‌های متراکم پیچیدگی، عدم قطعیت و فشارهای درونی و بیرونی روبه‌روست، بازاندیشی در حل مسئله و خلق ارزش ضرورتی انکارناپذیر است. محدودیت منابع و شتاب فناوری و اقتصاد دیجیتال نشان می‌دهد اتکا به ظرفیت‌های درون سازمانی و رویکردهای سنتی پاسخگو نیست. نوآوری باز نه انتخاب، بلکه راهبردی کلیدی در همه سطوح، از سیاست‌گذاری تا بنگاه‌ها است.





## آینده نوآوری باز:

# تأثیر هوش مصنوعی و فناوری‌های تحول آفرین

«نوآوری باز یعنی سازمان‌ها برای حل مسائل و توسعه محصولات جدید، فقط به منابع داخلی خود تکیه نکنند و از ظرفیت دانشگاه‌ها، استارت‌آپ‌ها، شرکت‌های دانش‌بنیان، مشتریان و حتی رقبا استفاده کنند...»

### جمال افضلی

رییس مراکز رشد پارک علم و فناوری کردستان

یکی از تغییرات مهمی که هوش مصنوعی ایجاد می‌کند، دموکراتیک کردن نوآوری است؛ یعنی نوآوری فقط در اختیار شرکت‌های بزرگ با تیم‌های پرهزینه نخواهد بود. یک تیم کوچک در یک شهر کوچک نیز می‌تواند با استفاده از ابزارهای هوش مصنوعی، کیفیت کار خود را چند برابر کند و در سطح ملی یا حتی بین‌المللی رقابت نماید. این موضوع برای زیست‌بوم نوآوری ایران یک فرصت ویژه است؛ زیرا بسیاری از ظرفیت‌های خلاقانه کشور در مناطق کمتر برخوردار قرار دارد و اگر ابزار مناسب در اختیارشان باشد، می‌توانند ارزش آفرینی واقعی ایجاد کنند.

در کنار هوش مصنوعی، فناوری‌های تحول آفرین دیگری نیز در حال تغییر قواعد بازی هستند؛ مانند اینترنت اشیا، بلاکچین، واقعیت افزوده و مجازی، فناوری‌های زیستی، انرژی‌های نو و چاپ سه بعدی.

این فناوری‌ها باعث می‌شوند نوآوری باز فقط محدود به ایده پردازی و شتابدهی نباشد، بلکه به سمت «همکاری‌های عمیق فناورانه» حرکت کند. برای نمونه، ترکیب اینترنت اشیا با هوش مصنوعی می‌تواند در حوزه کشاورزی، مدیریت منابع آب و بهینه‌سازی انرژی تحولات بزرگی ایجاد کند. یا استفاده از بلاکچین می‌تواند شفافیت و اعتماد را در قراردادهای همکاری، مالکیت فکری و تبادل داده افزایش دهد.

این رویکرد در زیست‌بوم نوآوری ایران نیز به تدریج جایگاه جدی‌تری پیدا کرده است؛ زیرا پیچیدگی مسائل، سرعت تغییرات و محدودیت منابع باعث شده دیگر «نوآوری درون سازمانی» به تنهایی پاسخگو نباشد. اما در سال‌های پیش رو، دو جریان بزرگ می‌تواند آینده نوآوری باز را متحول کند:

## هوش مصنوعی و فناوری‌های تحول آفرین

هوش مصنوعی امروز فقط یک ابزار نیست؛ بلکه به نوعی «زیرساخت تصمیم‌سازی» تبدیل شده است. در مدل‌های نوآوری باز، چالش اصلی همیشه این بوده که سازمان‌ها چگونه ایده‌های بیرونی را شناسایی کنند، از میان آن‌ها بهترین‌ها را انتخاب کنند و سپس آن‌ها را به محصول یا خدمت واقعی تبدیل نمایند.

هوش مصنوعی می‌تواند این مسیر را کوتاه‌تر، دقیق‌تر و کم هزینه‌تر کند. برای مثال، با تحلیل داده‌های بازار، شبکه‌های اجتماعی و رفتار مشتریان، می‌توان نیازهای پنهان را سریع‌تر کشف کرد و از آزمون و خطای طولانی جلوگیری نمود.

همچنین با کمک ابزارهای هوش مصنوعی مولد، تولید نمونه اولیه (Prototype)، طراحی اولیه محصول، تهیه محتوا و حتی تدوین مدل کسب‌وکار با سرعت بیشتری انجام می‌شود.

# AI

با این حال، آینده نوآوری باز در ایران فقط فرصت نیست؛ چالش‌های جدی نیز دارد. نخستین چالش، کمبود داده‌های باکیفیت و دسترسی محدود به داده‌ها است. هوش مصنوعی بدون داده دقیق، نتیجه قابل اتکا نمی‌دهد.

بنابراین سازمان‌ها باید نگاه خود را به داده تغییر دهند و آن را یک دارایی راهبردی بدانند. چالش دوم، اعتماد و امنیت است. بسیاری از همکاری‌ها در نوآوری باز به دلیل نگرانی از سرقت ایده، افشای اطلاعات یا تضاد منافع به نتیجه نمی‌رسد.

ایجاد چارچوب‌های حقوقی شفاف، قراردادهای استاندارد و سازوکارهای حمایتی می‌تواند این مانع را کاهش دهد. چالش سوم، فرهنگ سازمانی است؛ هنوز در برخی نهادها همکاری با بیرون به عنوان تهدید دیده می‌شود، نه فرصت. در حالی که سازمان‌های آینده‌نگر، نوآوری باز را به عنوان یک مزیت رقابتی جدی دنبال می‌کنند.

در نهایت، آینده نوآوری باز در ایران به یک نکته کلیدی وابسته است: مدیریت هوشمند شبکه همکاری‌ها. در دوره جدید، موفق‌ترین سازمان‌ها آن‌هایی خواهند بود که بتوانند بین دانشگاه، صنعت، دولت و استارت‌آپ‌ها یک شبکه واقعی از اعتماد، تبادل دانش و خلق ارزش ایجاد کنند.

هوش مصنوعی و فناوری‌های تحول‌آفرین می‌توانند موتور محرک این شبکه باشند؛ اما شرط اصلی، نگاه راهبردی، سرمایه‌گذاری هدفمند و ایجاد زیرساخت‌های لازم است.

اگر این مسیر درست طی شود، نوآوری باز می‌تواند به یکی از مهم‌ترین ابزارهای توسعه اقتصادی و افزایش بهره‌وری در ایران تبدیل شود.

## «برنامه‌ریزی و طراحی فضای کالبدی پارک‌های فناوری و نواحی نوآوری»

همچنین با تبیین گذار از پارک‌های نسل اول به نسل‌های جدید، پارک‌ها به‌عنوان شبکه‌ای خدماتی و نوآورانه فراتر از یک مکان جغرافیایی تعریف شدند و بر نقش نواحی نوآوری در احیای شهری، چندمرکزی‌شدن شهرها، فعال‌سازی فضاهای عمومی و حرکت از سیستم بسته به نظام نوآوری باز با مشارکت جامعه تأکید شد. پنل دوم کارگاه با عنوان «نواحی نوآوری شهری - پارک‌های آینده» با حضور دکتر علی معتمدزادگان، دکتر بهنام طالبی، دکتر معصومه خان احمدی و دکتر مینا بیدار از نویسندگان کتاب برنامه‌ریزی و طراحی فضای کالبدی پارک‌های علم و فناوری و نواحی نوآوری برگزار شد و محورهای اصلی آن شامل هویت منحصر به فرد پارک‌ها و پیوند آن‌ها با شهر، ضرورت بازآفرینی سازمانی، بهره‌گیری از فناوری‌های نوظهور به‌ویژه هوش مصنوعی و دوقلوی دیجیتال، در طراحی و مدیریت، کاربرد اقتصاد رفتاری در طراحی کالبدی، انعطاف‌پذیری کنترل‌شده، همه‌شمولی و مناسب‌سازی فضاها، توجه به اقلیم و معماری بومی، و حرکت به سمت سیاست‌گذاری هوشمند و واگذاری اختیار به مراکز و شرکت‌ها بود.

همچنین تأکید شد که داده‌های ارزشمند پارک‌ها می‌توانند خدمات نوآورانه و ارزش افزوده برای شرکت‌ها و مدیریت شهری ایجاد کنند و پارک‌های نسل آینده به‌عنوان شبکه‌ای هوشمند، شهرپایه و رفتارمحور، محیطی برای رشد پایدار نوآوری فراهم می‌آورند. این رویداد که همزمان با رونمایی از کتاب «برنامه‌ریزی و طراحی فضای کالبدی پارک‌های علم و فناوری و نواحی نوآوری» برگزار گردید، فرصتی برای تبیین مبانی نظری، ارائه تجربیات عملی و تقویت تعامل میان مدیران، کارشناسان، معماران، سرمایه‌گذاران و سیاست‌گذاران فعال در حوزه توسعه فضاهای نوآوری فراهم نمود.

انجمن علمی پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران در راستای مأموریت آموزشی، ترویجی و شبکه‌سازی خود، کارگاهی آموزشی با عنوان «برنامه‌ریزی و طراحی فضای کالبدی پارک‌های فناوری و نواحی نوآوری» در تاریخ ۲۹ بهمن ۱۴۰۴ در پارک علم و فناوری دانشگاه صنعتی شریف با حضور بیش از ۱۰۰ نفر از فعالان زیست‌بوم نوآوری برگزار نمود.

افتتاحیه این رویداد که به صورت پنلی برگزار گردید، دکتر بهنام طالبی رییس هیات مدیره انجمن بر اهمیت برنامه‌ریزی اصولی در توسعه پارک‌ها تأکید کرد. دکتر مصطفی مافی رییس پارک فناوری اطلاعات و ارتباطات الزامات قانونی، تصویب طرح جامع و مدل واگذاری اراضی را تشریح کرد و توسعه زیرساخت‌ها را چالشی اساسی دانست.

همچنین دکتر علی معتمدزادگان عضو هیات مدیره انجمن با معرفی کتاب تخصصی این حوزه، بر تقدم «برنامه‌ریزی» بر «ساخت‌وساز» تأکید نمود. پنل اول با عنوان «طراحی جامع و بازآفرینی بافت‌های فرسوده» با حضور نویسندگان کتاب برنامه‌ریزی و طراحی فضای کالبدی پارک‌های علم و فناوری و نواحی نوآوری؛ مهندس حمید مهدوی، دکتر علی باستی، دکتر نیوشا اسماعیل‌پور و دکتر خلیل راحتی برگزار شد و در آن ابعاد مختلف توسعه فیزیکی و نرم‌افزاری پارک‌ها، تحولات نسل‌های مختلف پارک‌های فناوری و نسبت آن‌ها با شهر مورد بررسی قرار گرفت. در این نشست بر ضرورت برنامه‌ریزی جامع کالبدی شامل زیرساخت‌های فضایی، فناوری اطلاعات، فضاهای کار، خدمات پشتیبان و نقش‌آفرینی بخش خصوصی تأکید شد و توسعه صرفاً به گسترش فیزیکی محدود نگردید، بلکه تنوع خدمات و ارتقای کیفیت فعالیت‌ها نیز مصداق توسعه دانسته شد.





# کارخانه‌های نوآوری؛ از فضای استقرار تا موتور به هم‌رسانی عرضه و تقاضای فناوری در نوآوری باز



مریم حسینی

مدیرعامل کارخانه نوآوری کرمانشاه

کارخانه‌های نوآوری را می‌توان نسل جدیدی از واسطه‌های نوآوری دانست؛ نهادهایی که کارکرد آن‌ها فراتر از ارائه فضای کار اشتراکی یا خدمات شتاب‌دهی است. ارزش واقعی کارخانه‌های نوآوری در «ترجمه» نهفته است:

ترجمه زبان صنعت به مسئله فناورانه و ترجمه توانمندی فناورانه به ارزش قابل استفاده برای بازار. این نقش واسطه‌گرانه، پیش شرط شکل‌گیری تعامل مؤثر در چارچوب نوآوری باز است.

در سمت عرضه، کارخانه‌های نوآوری به تیم‌ها کمک می‌کنند تا از منطق «فناوری محور» به منطق «مسئله محور» حرکت کنند. مواجهه مستمر با نیازهای واقعی، تعامل با منتورها و حضور در شبکه‌ای از بازیگران متنوع، باعث می‌شود نوآوری از همان مراحل اولیه با منطق کاربرد و بازار هم‌راستا شود. نتیجه این فرآیند، نه افزایش صرف تعداد ایده‌ها، بلکه افزایش قابلیت جذب و اثربخشی فناوری‌ها است.

نوآوری باز امروز دیگر یک «انتخاب» برای اکوسیستم‌های نوآوری نیست، بلکه یک ضرورت ساختاری است. در جهانی که پیچیدگی مسائل از توان یک سازمان یا یک بازیگر فراتر رفته، خلق ارزش تنها از مسیر همکاری، هم‌آفرینی و جریان آزاد دانش ممکن می‌شود. در این میان، پرسش اصلی این نیست که نوآوری باز چیست، بلکه این است که چه نهادی می‌تواند آن را در عمل ممکن کند؟ پاسخ این پرسش، ما را به نقش کارخانه‌های نوآوری می‌رساند.

یکی از ضعف‌های مزمن نظام نوآوری در ایران، نه کمبود ایده است و نه فقدان تقاضا؛ بلکه ناهماهنگی زمانی، زبانی و نهادی میان عرضه و تقاضای فناوری است. دانشگاه‌ها و تیم‌های نوآور، اغلب راه‌حلی تولید می‌کنند که مسئله محور نیستند، و در مقابل، صنایع و نهادهای عمومی با انبوهی از مسائل حل نشده مواجه‌اند اما کانال مؤثری برای دسترسی به نوآوری ندارند. این شکاف، همان نقطه‌ای است که نوآوری باز بدون یک واسطه فعال، در سطح شعار باقی می‌ماند.



این تجربه نشان می‌دهد که کارخانه‌های نوآوری بستر یادگیری نهادی و شکل‌گیری اعتماد را فراهم می‌کنند. همکاری‌های تکرارشونده و پروژه‌های پایلوت مشترک، نوآوری بازار از یک مدل مفهومی به یک تجربه عملی و بومی تبدیل می‌کند.

در نهایت، اگر کارخانه‌های نوآوری صرفاً به عنوان محل تجمع استارت‌آپ‌ها دیده شوند، بخش مهمی از کارکرد آن‌ها نادیده گرفته می‌شود. این نهادها می‌توانند موتور به هم‌رسانی عرضه و تقاضای فناوری باشند؛ مشروط بر آنکه نقش واسطه‌گری، مسئله‌محوری و شبکه‌سازی آن‌ها در سیاست‌گذاری نوآوری به رسمیت شناخته شود. آینده نوآوری باز در ایران، نه در تکثیر بازیگران، بلکه در تقویت همین نقاط اتصال رقم خواهد خورد.

در سمت تقاضا نیز کارخانه‌های نوآوری نقشی کلیدی ایفا می‌کنند. بسیاری از صنایع، بیش از آنکه تقاضای فناورانه مشخص داشته باشند، با مجموعه‌ای از مسائل پیچیده مواجه‌اند. کارخانه‌های نوآوری با شناسایی، اولویت‌بندی و صورت‌بندی این مسائل در قالب چالش‌های نوآورانه، تقاضای پنهان را به تقاضای قابل پاسخ تبدیل می‌کنند و زمینه هم‌افزایی میان بازیگران مختلف را فراهم می‌سازند.

در این چارچوب، تجربه کارخانه نوآوری کرمانشاه نمونه‌ای قابل تأمل است. این کارخانه فعالیت خود را با تمرکز بر حل مسائل صنعت مخابرات کشور آغاز کرد؛ صنعتی که شرکت نیروی غرب بعنوان مؤسس و بهره‌بردار کارخانه نوآوری کرمانشاه بیش از سه دهه فعالیت در این حوزه دارد. با شکل‌گیری پروژه‌های مشترک و اعتماد تدریجی میان طرفین، این تعامل از صنعت مخابرات فراتر رفت و امروز همکاری با صنایعی از سراسر کشور، از جمله شرکت ملی پست ایران، صنعت نفت و گاز و کارخانجات در حال انجام است.



برگزیدگان دوره اول جایزه ملی دوگیان معرفی و تجلیل شدند. در این رویداد شرکت ریخته‌گری دقیق پارس از پارک علم و فناوری سمنان به مدیریت دکتر سجاد واعظیان موفق به کسب رتبه نخست شد. رتبه دوم این جایزه به شرکت دیده رایان صنعتی اصفهان (درصا) از شهرک علمی و تحقیقاتی اصفهان به مدیریت مهندس مهدی حیدری تعلق گرفت. همچنین، به عنوان شرکت شایسته تقدیر، از شرکت تولیدی ایده‌آل تشخیص آتیه از پارک علم و فناوری دانشگاه تهران با مدیریت مهندس افشین تاج‌دین قدردانی و تجلیل شد.

جایزه ملی دوگیان با هدف تقدیر از شرکت‌های فناوری و دانش بنیان برتر کشور در زمینه رشد، نوآوری و اثرگذاری فناورانه، از سوی انجمن علمی پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران طراحی و هر ساله در حاشیه کنفرانس ملی این انجمن اهدا می‌شود.

علم، فناوری و نوآوری از عوامل اصلی رشد اقتصادی و توسعه پایدار هستند و گذار به اقتصاد دانش بنیان نیازمند تقویت زیست بوم این حوزه است.

با توجه به نقش کلیدی سیاست‌گذاران و فعالان این عرصه در پیشرفت کشور، انجمن با هدف پاسداشت خدمات و ترویج فرهنگ نوآوری، اقدام به اعطای جایزه‌ای با عنوان «جایزه دوگیان» (به معنای دو جان) به برترین شرکت‌های دانش بنیان و واحدهای فناور تحت حمایت اعضای انجمن نموده است.

رویداد جایزه دوگیان ۱۴۰۴ در نخستین سال خود در حاشیه برگزاری پنجمین کنفرانس ملی انجمن علمی پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران که در تاریخ ۱۴ و ۱۵ آبان ۱۴۰۴ با عنوان "آینده سازمان‌های نوآوری در عصر هوش مصنوعی" به میزبانی پارک علم و فناوری استان سیستان و بلوچستان برگزار شد،





# از مشوق مالیاتی تا هم‌آفرینی ارزش؛

## نقش اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه در تحقق نوآوری باز

«در اقتصاد دانش‌بنیان امروزی، مدل سنتی نوآوری بسته که مبتنی بر تحقیق و توسعه کاملاً درون سازمانی بود، کارایی خود را از دست داده است...»

### مرزیه شاوردی

عضو هیئت‌علمی مؤسسه تحقیقات سیاست علمی کشور

پرسش اصلی اینجا است که چگونه می‌توان این مشوق مالیاتی را نه فقط برای تقویت توان نوآوری داخلی شرکت‌ها، بلکه برای تسهیل و تسریع جریان‌های دانشی بین‌سازمانی در ایران به کارگرفت و آن را از مشوق مالی ساده به اهرمی برای گذار به نوآوری باز تبدیل کرد؟

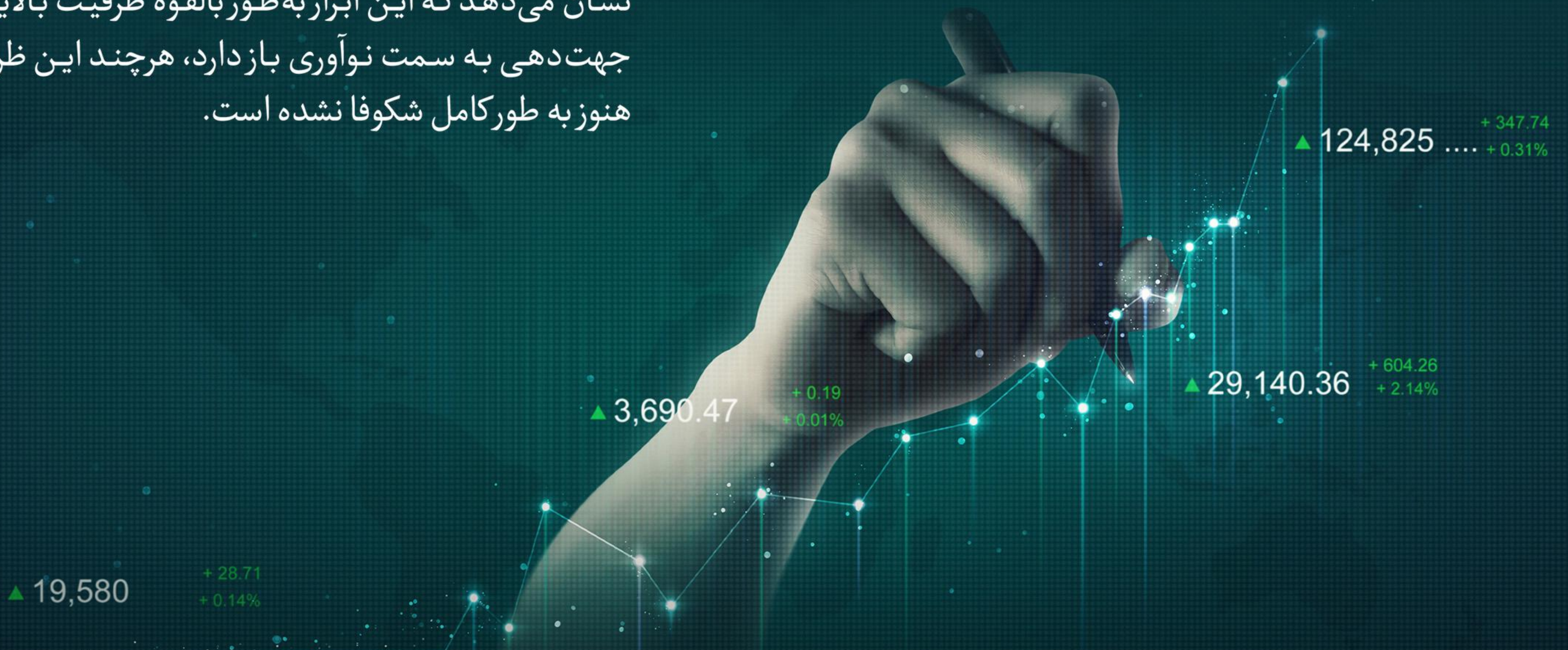
### سیاست اعتبار مالیاتی در خدمت جریان‌های باز دانش

برای تحلیل این موضوع، می‌توان از چهارچوبی بهره‌گرفت که ابعاد نوآوری بازار را در سه جهت درون‌سو (کسب دانش از بیرون)، برون‌سو (ارائه دانش به بیرون) و دوسویه (همکاری متقابل) تعریف می‌کند و آن را با فرایندهای خلق، انتشار و بهره‌برداری دانش ترکیب می‌کند. بر این اساس، ابزار سیاستی اعتبار مالیاتی، برای اثرگذاری بر نوآوری باز باید بتواند هر یک از این جریان‌ها را به طور مؤثر پشتیبانی کند.

بررسی مقررات و رویه‌های اجرایی اعتبار مالیاتی در ایران نشان می‌دهد که این ابزار به‌طور بالقوه ظرفیت بالایی برای جهت‌دهی به سمت نوآوری باز دارد، هرچند این ظرفیت‌ها هنوز به طور کامل شکوفا نشده است.

تغییرات سریع فناورانه و پیچیدگی روزافزون دانش، بنگاه‌ها را ناگزیر به اتخاذ رویکرد «نوآوری باز» کرده است؛ رویکردی که در آن سازمان‌ها از ایده‌ها، دانش و فناوری‌های بیرون از سازمان برای تسریع نوآوری داخلی و گسترش بازار برای استفاده بیرونی از نوآوری بهره می‌برند. در ایران نیز حرکت از فعالیت‌های جزیره‌ای به سمت همکاری‌های جمعی، به یکی از الزامات اصلی بقا و رقابت‌پذیری شرکت‌ها تبدیل شده است.

در این میان، سیاست‌های مالیاتی به‌عنوان یکی از قدرتمندترین ابزارهای مداخله دولت در اقتصاد، نقشی کلیدی در جهت‌دهی به رفتار بازیگران بوم‌سازگان (اکوسیستم) نوآوری ایفا می‌کنند. قانون جهش تولید دانش‌بنیان، به‌ویژه با ابلاغ آیین‌نامه اجرایی بندهای «ب» و «ت» ماده ۱۱، فصلی جدید را در حمایت مالیاتی از تحقیق و توسعه و سرمایه‌گذاری در این حوزه گشوده است.



## ۱ تقویت نوآوری باز درون سو:

مهمترین کاربرد اعتبار مالیاتی در این حوزه، تشویق شرکت‌ها به برون‌سپاری پروژه‌های تحقیق و توسعه خود به بازیگران بیرونی است. همان‌طور که در دستورالعمل اجرایی تصریح شده است، اعتبار مالیاتی به کارفرمای پروژه تحقیق و توسعه تعلق می‌گیرد، نه به مجری. این امر، محرک اقتصادی قدرتمندی برای شرکت‌های بزرگ (اعم از دانش‌بنیان و غیردانش‌بنیان) ایجاد می‌کند تا با سفارش پروژه‌های فناورانه به شرکت‌های دانش‌بنیان و فناور و دانشگاه‌ها، از دانش و توانمندی بیرونی بهره‌مند شوند. در این الگو، شرکت بزرگ به عنوان «جذب‌کننده دانش» و شرکت دانش‌بنیان به عنوان «تأمین‌کننده فناوری» عمل می‌کنند که نتیجه آن، تکمیل زنجیره ارزش و خلق ثروت از طریق هم‌افزایی است.

## ۳ تقویت نوآوری باز دوسویه:

اعتبار مالیاتی تحقیق و توسعه می‌تواند مشوقی برای شکل‌گیری کنسرسیوم‌های تحقیق و توسعه و پروژه‌های مشترک میان چند شرکت یا میان صنعت و دانشگاه نیز باشد. با وجود اینکه این ظرفیت و قابلیت از نظر قانونی وجود دارد، رویه‌های فعلی به اندازه کافی برای تسهیل این نوع همکاری‌های پیچیده‌تر شفاف و کارآمد نیست.

## ۲ تقویت نوآوری باز برون سو:

بند «ت» ماده ۱۱ قانون که به اعتبار مالیاتی سرمایه‌گذاری اختصاص دارد، می‌تواند موتور محرکه نوآوری باز برون سو باشد. در این مدل، شرکت‌های بزرگ سرمایه‌گذار (شامل شرکت‌های بورسی، فرابورسی یا دارای سرمایه یک‌سی‌ام سرمایه صندوق نوآوری و شکوفایی) با سرمایه‌گذاری در شرکت‌های دانش‌بنیان یا واحدهای فناور مستقر در پارک‌ها، از اعتبار مالیاتی ۳۰ تا ۱۰۰ درصد برخوردار می‌شوند.

این سازوکار، نه تنها به تأمین مالی شرکت‌های نوپا کمک می‌کند، بلکه از طریق شرکت‌های سرمایه‌گذار، مسیری برای تجاری‌سازی فناوری‌ها و انتقال دانش از شرکت‌های کوچک به بازارهای بزرگ‌تر ایجاد می‌کند. شرکت بزرگ می‌تواند با هدف کسب بازده مالی یا دسترسی به فناوری‌های مکمل، در شرکت دانش‌بنیان سرمایه‌گذاری کند و زمینه را برای خروج فناوری از شرکت کوچک و بهره‌برداری در مقیاس بزرگ‌تر فراهم آورد.

## پیشنهادها:

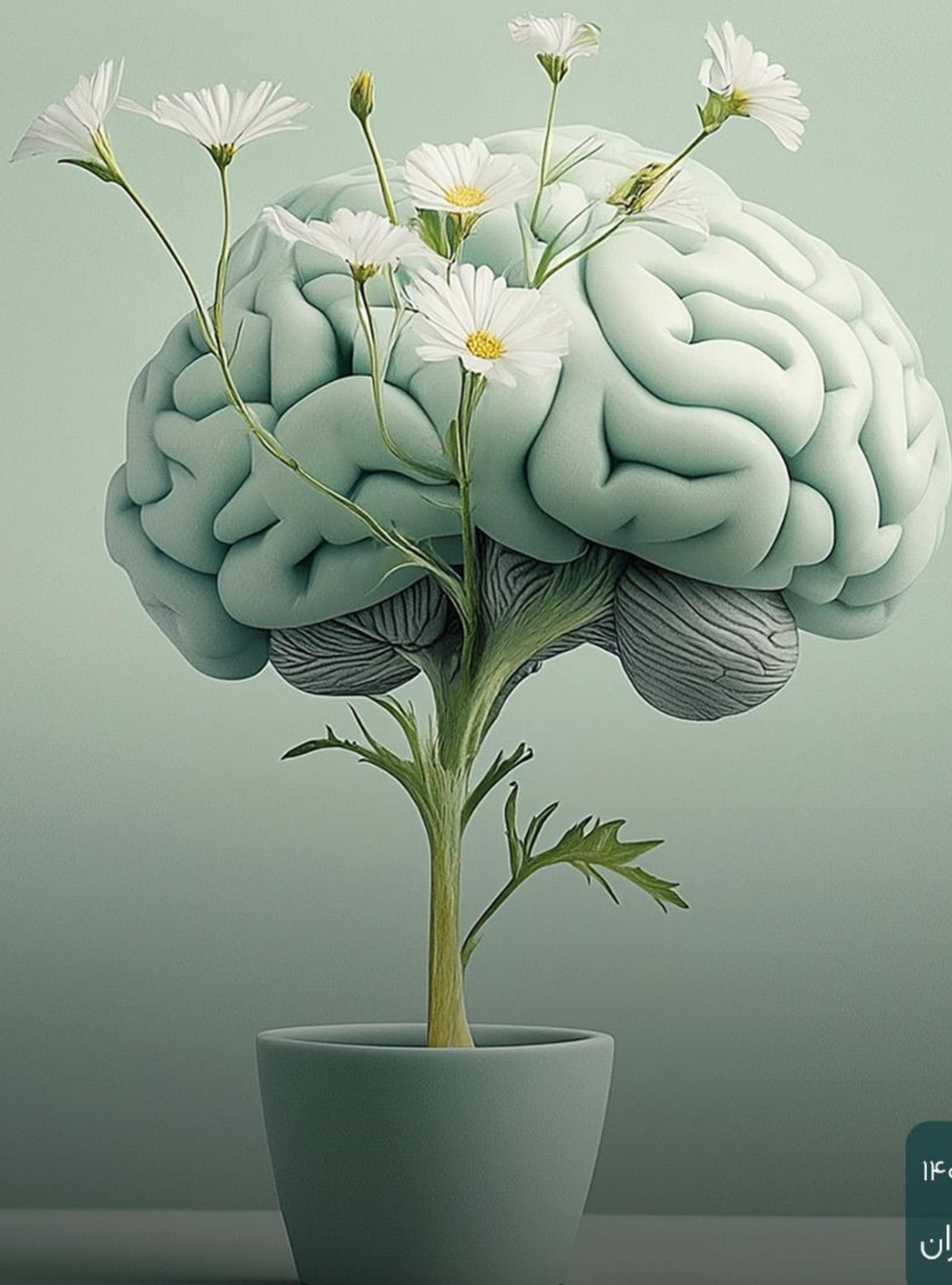
در راستای تبدیل اعتبار مالیاتی به ابزار تنظیم‌گر رفتار بازیگران بوم‌سازگان نوآوری، پیشنهادی زیر مطرح می‌شود:

توسعه دامنه فعالیت‌های مشمول اعتبار مالیاتی

در نظر گرفتن ضرایب تشویقی مضاعف یا هدفمند برای نوآوری باز

تسهیل و تسریع فرایندهای اجرایی

تمرکز بر مالکیت فکری ناشی از نوآوری باز



## تقویت تعاملات بین‌المللی انجمن علمی پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران (STPIA) با انجمن بین‌المللی پارک‌های علمی و نواحی نوآوری (IASP)

### Strengthening International Engagement between Iran Association of Science Parks and Innovation Organizations (STPIA) and the International Association of Science Parks and Areas of Innovation (IASP)

As part of its ongoing efforts to expand international cooperation, the STPIA presented printed copies of the book "Planning and Physical Space Design of Science and Technology Parks and Innovation Areas" to Ms. Ebba Lund, CEO of IASP.

This book, authored through the collaboration of leading experts, managers, and researchers in the field of science and technology parks in Iran, focuses on theoretical foundations, contemporary approaches to physical planning and design, new generations of technology parks, and their relationship with urban innovation districts.

In order to facilitate the book's introduction at the international level, an English summary of each chapter has been translated and included in the publication. This allows international audiences and global networks to become acquainted with the book's key concepts, theoretical framework, and practical experiences.

Previously, Ms. Lund had written a dedicated foreword for the book, which has been published in the final edition. The official submission of the book to the IASP headquarters in Spain was made in appreciation of her academic support and as a symbol of constructive engagement between Iranian professional associations and international networks of science and technology parks.

STPIA hopes that the publication of this work and the continuation of such interactions will pave the way for a more active presence in global networks and further exchange of knowledge and experience in the planning and design of next-generation parks.





# نوآوری و یادگیری: دوروی یک سکه!



” در سال‌ها و دهه‌های اخیر، نوآوری به یکی از برجسته‌ترین و شناخته‌شده‌ترین مفاهیم در ادبیات سیاست‌گذاری و مدیریت فناوری و نوآوری تبدیل شده است؛ به نحوی که گویی راه‌حل تمامی چالش‌های رقابتی در این واژه خلاصه می‌شود.

## آیدا مهاجری

عضو هیأت علمی مؤسسه تحقیقات سیاست علمی کشور

هرچند اقدامات درون هر بنگاه و توسعه درون‌زا بخش مهمی از فرآیندهای یادگیری را شکل می‌دهد، اما ترکیب این اقدامات با دانش و فناوری بیرونی است که می‌تواند سوخت مناسب برای موتور یادگیری فناورانه بنگاه و پرورش نوآوری باز را تأمین کند (Ferrigno et al., ۲۰۲۲؛ Chesbrough, ۲۰۰۳).

برای مثال، منطقه «سیلیکون ولی» در کالیفرنیا که زمانی به خاطر صنعت نیمه‌رسانا شناخته می‌شد، سال‌هاست که به یک هاب نوآوری تبدیل شده است. این منطقه نه تنها موجب شکل‌گیری هزاران شرکت در منطقه خلیج اطراف خود شده، بلکه بیش از هر زیست‌بوم تجاری دیگری در جهان، محل زایش شرکت‌های میلیارد دلاری نوآور بوده است. اما آنچه سیلیکون ولی را به کانون جهانی نوآوری‌های اساسی و پیشرو تبدیل کرده، صرفاً سرمایه‌گذاری‌های کلان یا حضور شرکت‌های فناور پیشرفته نیست؛ بلکه سازوکارهای یادگیری فناورانه وسیع، تعاملی و انباشتی است که در تاروپود این زیست‌بوم تنیده شده و نوآوری را به پیامدی اجتناب‌ناپذیر در یک نظام یادگیرنده نوآور تبدیل کرده است.

تجربه این منطقه نشان می‌دهد که یادگیری فناورانه نه یک پیامد جانبی، بلکه زیرساخت اصلی خلق نوآوری‌های رادیکال بوده است (Ciravegna, ۲۰۱۱). این نوآوری‌ها عمدتاً از جنس نوآوری باز هستند و حاصل یادگیری‌های تعاملی و انباشتی پرورش‌یافته در زیست‌بومی خاص به شمار می‌روند.

از این‌رو، نوآوری پدیده‌ای است که هرچند نحوه بروز آن بسته به شرایط و عوامل متعدد می‌تواند چهره متفاوتی به خود بگیرد و گاه به نظر برسد که بدون پیشینه‌گسترده و ازدل یک «بینگ‌بنگ» یا «انفجار آنی ایده» ظهور یافته، اما عمدتاً از خلأ زاده نمی‌شود؛ بلکه برشانه‌های فرآیندهای انباشتی و تدریجی یادگیری استوار است.

اهمیت نوآوری برکسی پوشیده نیست، اما تأکید صرف بر این مفهوم، بدون توجه به زیربنای پرورش‌دهنده آن، به مثابه دیدن تنها یک روی سکه است. روی دیگر این سکه، همان‌گونه که لوندوال (۱۹۹۷) حدود سه دهه پیش طرح کرد، «یادگیری» است.

او در چارچوب اقتصاد یادگیرنده بر این نکته تأکید دارد که پویایی‌های نوآوری بیش از هر چیز به ظرفیت یادگیری کنش‌گران وابسته است. این دیدگاه در اندیشه‌های صاحب‌نظران دیگری همچون فریمن (۱۹۸۷)، پویت (۱۹۸۴) و نلسون و وینتر (۱۹۸۵) نیز مشهود است. پویایی دنیای امروز که در سرعت شکل‌گیری ایده‌ها و انتشار سریع آنها در سطح جهان متبلور است، یادگیری و به‌ویژه یادگیری فناورانه را به عاملی تعیین‌کننده و اثرگذار بر نوآوری تبدیل کرده است.

این نکته در کشورهای در حال توسعه اهمیتی به مراتب بیشتر از کشورهای توسعه‌یافته دارد؛ به نحوی که می‌توان گفت در این کشورها، نوآوری عمدتاً نه تنها همراه و همگام با یادگیری فناورانه، بلکه حتی متعاقب آن رخ می‌دهد (Canuto et al., ۲۰۱۰).



جهت مشاهده منابع مطلب  
اسکن کنید.

## انتخاب اعضای هیأت‌مدیره و بازرسین دوره پنجم انجمن در مجمع عمومی کنفرانس پنجم

در جریان برگزاری مجمع عمومی انجمن علمی پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران هم‌زمان با پنجمین کنفرانس ملی انجمن که در تاریخ ۱۴ و ۱۵ آبان ۱۴۰۴ در پارک علم و فناوری سیستان و بلوچستان (زاهدان) برگزار شد، انتخابات دوره جدید هیأت‌مدیره و بازرسین انجمن نیز برگزار گردید.

### اعضای اصلی هیات مدیره

#### دکتر امیر ملک پور اسطلکی

رئیس پارک علم و فناوری گیلان

نایب رئیس



#### دکتر بهنام طالبی

رئیس پارک علم و فناوری دانشگاه صنعتی شریف

رئیس هیات مدیره



#### کتایون رحیم زادگان

معاون پشتیبانی فناوری شهرک علمی و تحقیقاتی اصفهان

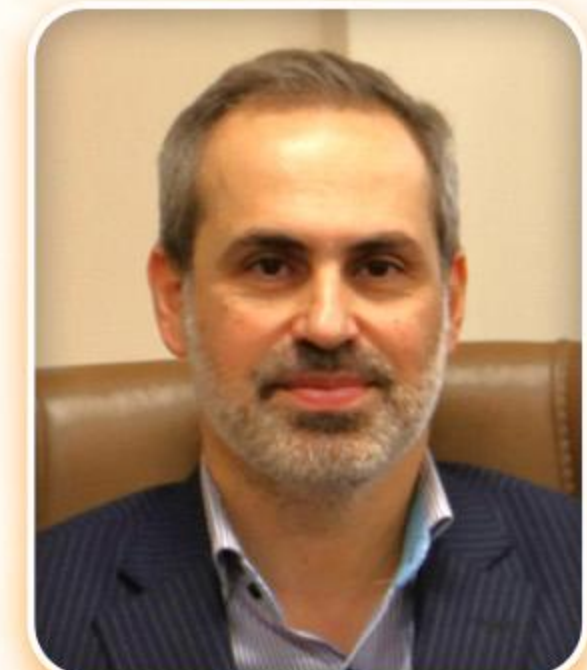
عضو اصلی



#### دکتر محمد کاظمی فرد

رئیس پارک علم و فناوری مازندران

خزانه دار



#### مهندس شهرام شکوهی

معاون فناوری و نوآوری پارک علم و فناوری یزد

عضو اصلی



#### دکتر فرید شاهمرادی

مدیر فناوری و دانش بنیان شرکت سرمایه گذاری گروه توسعه ملی (وبانگ)

عضو اصلی



#### دکتر علی فتی

مدیرعامل صندوق پژوهش و فناوری هرمزگان

عضو اصلی



## اعضای علی البدل هیات مدیره

### حمید قاسمی میقانی

رئیس پارک علم و فناوری مرکزی

عضو علی البدل



### سید مجتبی حسین زاده

معاون توسعه بازار پارک فناوری اطلاعات و ارتباطات

عضو علی البدل



### محمدصادق سبطالشیخ انصاری

رئیس گروه ارزیابی های اقتصادی و تأمین مالی سازمان تجاری سازی فناوری و اشتغال دانش بنیان جهاد دانشگاهی

عضو علی البدل



## بازرسین

### دکتر محسن بانک

مدیرعامل صندوق پژوهش و فناوری اصفهان

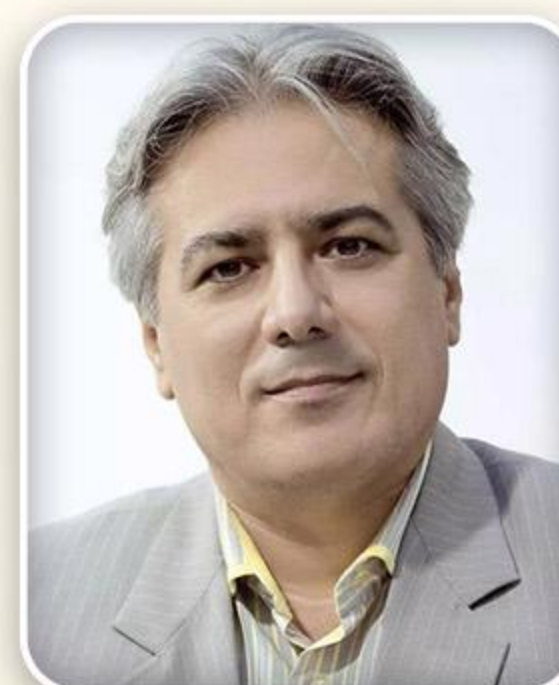
بازرس اصلی



### دکتر ناصر شکری

مدیرعامل صندوق پژوهش و فناوری کردستان

بازرس اصلی



### محمود درویشی نخل ابراهیمی

معاون فناوری و پشتیبانی پارک زیست فناوری خلیج فارس (قشم)

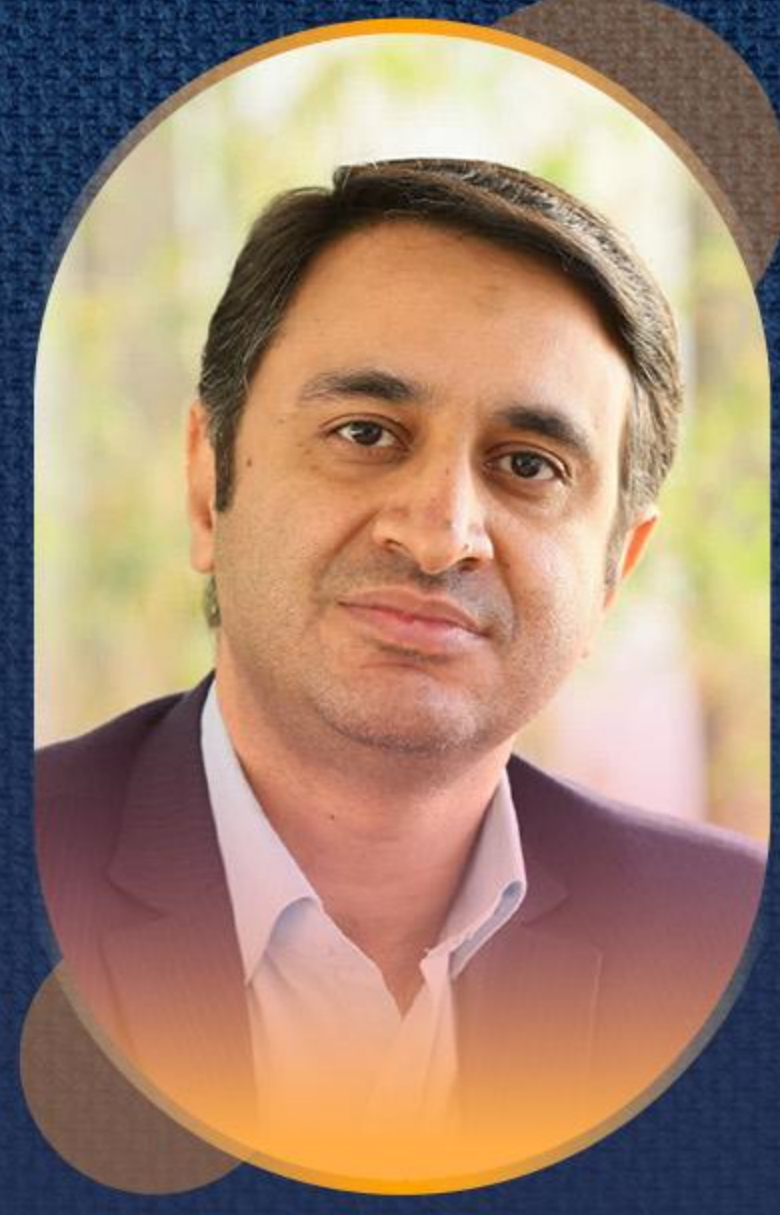
بازرس علی البدل



انجمن علمی پارک های فناوری و سازمان های نوآوری ایران ضمن تبریک به اعضای منتخب، برای آنان در دوره جدید فعالیت ها آرزوی موفقیت دارد.



# حکمرانی داده در زیست‌بوم نوآوری باز



” نوآوری باز، مدلی است که در آن سازمان‌ها برای توسعه فناوری و خدمات جدید، از ایده‌ها و داده‌های بازیگران مختلف اکوسیستم‌ها تا استارت‌آپ‌ها تا دانشگاه‌ها و... استفاده می‌کنند. اما اشتراک‌گذاری داده در این مدل، همواره با چالش‌های حریم خصوصی، امنیت و مالکیت داده مواجه بوده است.

## مهدی عظیمیان

رییس مرکز شتابدهی نوآوری پارک فناوری پردیس

برای ایران نیز، بومی‌سازی این تجارب با توجه به زیرساخت‌های حقوقی و فنی داخلی ضروری است. برای استقرار حکمرانی داده در خدمت نوآوری باز در ایران، پیشنهاد‌های زیر قابل توجه است:

**تشکیل کمیسیون حفاظت از داده‌های شخصی با حضور نمایندگان تخصصی از بخش‌های دولتی، خصوصی، دانشگاهی و حقوقی؛**

**راه‌اندازی پلتفرم ملی تبادل داده به‌عنوان زیرساختی شفاف و امن برای ثبت درخواست‌ها و نظارت برگردش داده بین نهادهای حاکمیتی و خصوصی؛**

**تدوین دستورالعمل‌های تفکیک‌شده برای داده‌های حساس و غیرحساس، تا اشتراک‌گذاری داده‌های کم‌ریسک تسهیل شود؛**

**برگزاری کارگاه‌های آموزش و فرهنگ‌سازی برای آگاهی بخشی به شهروندان و کسب‌وکارها درباره حقوق و مسئولیت‌های داده‌ای.**

مسلماً حکمرانی داده، نه یک مانع، بلکه بستر امن و قابل اعتماد برای نوآوری باز است. با تدوین چارچوب‌های شفاف، ایجاد نهادهای نظارتی متعادل و استفاده از فناوری‌هایی مانند پلتفرم‌های تبادل داده، می‌توانیم زیست‌بوم نوآوری داده‌بنیان را در عین حفظ حریم خصوصی و امنیت ملی، پویا و رقابتی سازیم.

حکمرانی داده، به‌عنوان چارچوبی برای مدیریت جمع‌آوری، تبادل و استفاده از داده، می‌تواند میان «اشتراک داده برای نوآوری» و «حفاظت از حقوق افراد» تعادل ایجاد کند. حکمرانی داده در زیست‌بوم نوآوری باز، به معنای تعریف قواعد شفاف و امن برای تسهیم داده میان بازیگران است. طبق تحلیل‌های قبلی که در خصوص «حریم خصوصی و مالکیت داده» انجام شده، ایجاد یک پلتفرم تبادل داده با کارکرد تسهیل‌گری و نه انحصار، می‌تواند بستری امن برای درخواست و ردگیری تبادلات داده فراهم کند. این پلتفرم باید بر اساس رضایت آگاهانه، شفافیت و نظارت مبتنی بر ریسک عمل کند تا هم اعتماد ایجاد شود و هم از انسداد نوآوری جلوگیری کند. در چنین مدلی، استارت‌آپ‌ها می‌توانند با رعایت چارچوب‌های مشخص، به داده‌های مورد نیاز برای توسعه راه‌حل‌های نوآورانه دسترسی یابند.

بررسی نمونه‌های جهانی نشان می‌دهد که قوانین پیشرفته حفاظت از داده مانند GDPR اروپا و PIPL چین در عین سختگیری بر کسب رضایت و شفافیت، به توسعه نوآوری در فضای دیجیتال کمک کرده‌اند.

برای مثال، چین در قانون جدید خود، پردازش داده برای «تحقیقات علمی» و «منافع عمومی» را تسهیل کرده است. همچنین کشورهایمانند مالزی و سنگاپور با ایجاد چارچوب‌های دسترسی به داده‌های دولتی، بستری برای مشارکت بخش خصوصی در نوآوری داده‌بنیان فراهم آورده‌اند.



## پارک علم و فناوری هرمزگان میزبان ششمین کنفرانس ملی انجمن

پارک علم و فناوری هرمزگان در مجمع عمومی انجمن علمی پارک های فناوری و سازمان های نوآوری ایران به عنوان میزبان ششمین کنفرانس ملی انجمن با اکثریت آراء اعضای پیوسته انجمن انتخاب شد. به گزارش دبیرخانه انجمن، پس از انتشار فراخوان در خصوص اعلام آمادگی پارک ها برای میزبانی کنفرانس سال ۱۴۰۵ و معرفی و صحبت نمایندگان پارک های متقاضی میزبانی، در مجمع عمومی؛ سه پارک علم و فناوری هرمزگان، کردستان و پارک علم و فناوری آذربایجان غربی درخواست میزبانی داشته اند. پارک علم و فناوری هرمزگان پس از کسب حداکثر آراء از اعضاء مجمع، به عنوان میزبان ششمین کنفرانس انجمن انتخاب شد. ضمن تبریک به پارک علم و فناوری هرمزگان، امیدواریم که این کنفرانس نیز با مشارکت، حضور و حمایت حداکثری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، پارک های علم و فناوری و مراکز رشد، صندوق نوآوری و شکوفایی و صندوق های پژوهش و فناوری، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، دانشگاه ها و بخش های خصوصی در سطح ملی و با حضور سخنرانان بین المللی برگزار گردد و تداوم داشته باشد.



## هیات تحریریه نشریه "نو"

بدین وسیله به اطلاع می‌رساند، با هدف ارتقای سطح کیفی محتوای نشریه و بهره‌گیری از نظرات تخصصی، "دکتر فرید شاهمرادی" بعنوان سردبیر و سرکار خانم "دکتر زهرا محمدهاشمی" و سرکار خانم "دکتر مهسا رجب زاده" به عنوان اعضای جدید هیات تحریریه نشریه «نو» منصوب گردیدند. از تلاش های مستمر تمامی اعضا کمال تشکر را داریم و برای اعضای جدید در ادامه مسیر علمی نشریه، آرزوی توفیق و سربلندی داریم.



دکتر مهسا رجب زاده



دکتر زهرا محمدهاشمی



دکتر فرید شاهمرادی

# فرهنگ سازمانی و رهبری هم‌افزا؛ حلقه مفقوده اکوسیستم نوآوری باز در ایران

« اکوسیستم نوآوری باز صرفاً مجموعه‌ای از شرکت‌ها، استارت‌آپ‌ها، دانشگاه‌ها و نهادهای دولتی نیست؛ بلکه شبکه‌ای زنده از تعاملات انسانی، اعتماد متقابل و یادگیری جمعی است.



محمد صالح خالقی

دبیر شبکه فن بازار ملی ایران

در ایران، پارک‌های علم و فناوری و نهادهای واسط نوآوری، بستر مناسبی برای تمرین و نهادینه‌سازی این نوع رهبری هستند. با این حال، تمرکز تصمیم‌گیری، بوروکراسی و وابستگی به منابع دولتی، گاه مانع شکل‌گیری رهبری اشتراکی و تعاملات افقی می‌شود. تجربه‌های تطبیقی کشورهای در حال توسعه نشان می‌دهد که حتی در چنین بسترهایی، حرکت تدریجی به سوی فرهنگ‌های مشارکتی و رهبری هم‌افزا می‌تواند اثربخشی اکوسیستم نوآوری را به طور معناداری افزایش دهد.

در نهایت، اگر قرار است اکوسیستم نوآوری باز در ایران به مرحله بلوغ برسد، توجه هم‌زمان به اصلاح فرهنگ سازمانی و بازتعریف نقش رهبری ضرورتی اجتناب‌ناپذیر است؛ ضرورتی که می‌تواند پارک‌های علم و فناوری را از «محل استقرار شرکت‌ها» به «موتورهای واقعی خلق نوآوری» تبدیل کند.

تجربه‌های جهانی نشان می‌دهد که موفقیت این اکوسیستم‌ها، بیش از آنکه به زیرساخت‌های فیزیکی یا منابع مالی وابسته باشد، به عوامل نرم‌افزاری همچون فرهنگ سازمانی و الگوی رهبری گره خورده است.

در پارادایم نوآوری باز، سازمان‌ها دیگر جزایر مستقل نیستند. دانش، ایده و فناوری به‌طور مداوم میان بازیگران جریان می‌یابد و مرزهای سازمانی شفاف‌تر می‌شود.

در چنین شرایطی، فرهنگ‌های سازمانی مبتنی بر اعتماد، شفافیت، مشارکت و تحمل ریسک، بستر اصلی همکاری‌های بین‌سازمانی را فراهم می‌کنند.

در مقابل، فرهنگ‌های سلسله‌مراتبی، کنترل‌محور و ریسک‌گریز که البته در بخشی از سازمان‌های ایرانی هنوز غالب‌اند می‌توانند مانعی جدی برای شکل‌گیری نوآوری باز باشند.

در کنار فرهنگ سازمانی، رهبری هم‌افزا نقش کلیدی در انسجام اکوسیستم نوآوری ایفا می‌کند. برخلاف رهبری سنتی که بر «دستوردهی» و «کنترل» استوار است، رهبری هم‌افزا بر تسهیل تعامل، هم‌راستاسازی منافع و توزیع نقش رهبری میان بازیگران مختلف تأکید دارد. در اکوسیستم‌های نوآوری پیشرو جهان، رهبر بیشتر نقش «هماهنگ‌کننده» و «معمار شبکه» را بر عهده دارد تا مدیر سلسله‌مراتبی.

# الزامات قانونی و نقش پارک‌های علم و فناوری در توسعه همکاری‌های فناورانه در ایران



” در فضای رقابتی و پویای اقتصاد دانش بنیان، توان نوآوری به یکی از مهم‌ترین عوامل ایجاد مزیت رقابتی برای صنایع بزرگ و سازمان‌ها تبدیل شده است...“

## نرمین داودی

مدیر توسعه فناوری و تجاری‌سازی پارک علم و فناوری آذربایجان غربی

بر اساس ادبیات کلاسیک نوآوری باز، سه مدل اصلی قابل شناسایی است: مدل ورودی که جذب ایده‌ها، فناوری‌ها و دانش بیرونی از دانشگاه‌ها، استارت‌آپ‌ها، مراکز پژوهشی و شرکت‌های دانش بنیان را در بر می‌گیرد و امکان دسترسی سریع به فناوری‌های نوظهور و کاهش هزینه‌های تحقیق و توسعه را فراهم می‌کند؛ مدل خروجی که بر تجاری‌سازی دارایی‌های فکری داخلی از طریق صدور لیسانس، فروش دانش فنی و ایجاد شرکت‌های زایشی متمرکز است و بهره‌وری دارایی‌های دانشی سازمان را افزایش می‌دهد؛ و مدل ترکیبی که ترکیب همزمان ورودی و خروجی دانش در قالب پروژه‌های مشترک تحقیق و توسعه، کنسرسیوم‌های فناورانه و شبکه‌های همکاری راهبردی را شامل می‌شود (Chesbrough, 2003).

افزایش هزینه‌های تحقیق و توسعه، کوتاه شدن چرخه عمر فناوری و پیچیدگی روزافزون مسائل فناورانه باعث شده است که اتکای صرف به منابع داخلی سازمان‌ها دیگر کارآمد نباشد. در چنین شرایطی، رویکرد نوآوری باز با تأکید بر تعامل ساختاریافته میان صنایع بزرگ، دانشگاه‌ها، شرکت‌های فناور و نهادهای واسط، به عنوان راهبردی اثربخش برای توسعه فناوری مطرح شده است. در ایران نیز تصویب قانون جهش تولید دانش بنیان بستر حقوقی مناسبی برای توسعه همکاری‌های فناورانه و پیاده‌سازی الگوهای نوآوری باز فراهم کرده است.

قانون جهش تولید دانش بنیان چارچوب سیاستی مناسبی برای توسعه نوآوری باز در کشور ایجاد کرده است. به ویژه ماده ۱۱ این قانون با اعطای اعتبار مالیاتی به هزینه‌های تحقیق و توسعه مشترک میان صنعت، دانشگاه و شرکت‌های فناور، انگیزه اقتصادی لازم برای گسترش همکاری‌های فناورانه را فراهم می‌کند.

ماده ۱۳ با تقویت سرمایه‌گذاری خطرپذیر و صندوق‌های پژوهش و فناوری، بستر تأمین مالی نوآوری بیرونی را بهبود می‌بخشد. ماده ۱۶ نیز با الزام دستگاه‌های اجرایی به تأمین بخشی از نیازهای فناورانه خود از شرکت‌های دانش بنیان، بازار فناوری را تقویت کرده و نوآوری باز تقاضا محور را توسعه می‌دهد.



تجربه‌های موفق جهانی مانند Stanford Research Park و Sophia Antipolis نشان می‌دهد که پارک‌های علم و فناوری می‌توانند به هسته‌های اصلی اکوسیستم نوآوری تبدیل شوند. این پارک‌ها با ایفای نقش واسط نوآوری، شبکه سازی میان دانشگاه، صنعت و دولت، مدیریت پروژه‌های مشترک تحقیق و توسعه، تسهیل انتقال فناوری و جذب سرمایه خطرپذیر، اصطکاک همکاری‌های فناورانه را به طور چشمگیری کاهش می‌دهند.

متأسفانه در ایران، پارک‌های علم و فناوری عمدتاً به نقش سنتی «محل استقرار شرکت‌ها» و «ارائه خدمات توانمندسازی» محدود مانده‌اند. در حالی که گذار از این نقش و تبدیل پارک‌ها به کارگزاران فعال نوآوری باز، آنها را قادر می‌سازد تا با ایفای نقش تسهیل‌گری مؤثر، سرعت انتقال دانش فنی میان دانشگاه، شرکت‌های فناوری و دانش‌بنیان و صنعت را به طور قابل توجهی افزایش دهند.

با وجود این ظرفیت‌های قانونی مناسب، اجرای عملی نوآوری باز در کشور با موانع جدی روبه‌رو است. ضعف نظام مالکیت فکری، بروکراسی اداری، نبود سازوکارهای شفاف همکاری، ریسک‌گریزی سازمان‌ها و صنایع، ناآشنایی مدیران با ابزارهای قانونی، عدم اعتماد به دانش فنی تولیدشده در شرکت‌های فناوری و دانش‌بنیان و توان فناورانه آنها در حل مسائل صنعت، از مهم‌ترین این چالش‌ها به شمار می‌روند.

این موانع باعث شده‌اند که بسیاری از تعاملات فناورانه در سطح پروژه‌های مقطعی باقی بمانند و به همکاری‌های پایدار و راهبردی تبدیل نشوند. برای نمونه، بسیاری از صنایع یا نیازی به بهره‌گیری از ظرفیت تحقیق و توسعه خارج از سازمان خود احساس نمی‌کنند یا تأمین مالی پروژه‌های تحقیق و توسعه را صرفاً به اعتبارهای قانونی موصوف وابسته می‌سازند؛ از این رو عدم تأیید برخی آیت‌های درخواستی از سوی سازمان امور مالیاتی، آنها را با چالش‌های جدی مواجه می‌کند.



## اعضای جدید انجمن علمی پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران



- |   |   |
|---|---|
| ۱ | صندوق پژوهش و فناوری غیر دولتی آذربایجان شرقی |
| ۲ | صندوق پژوهش و فناوری کریمه استان قم           |
| ۳ | پارک علم و فناوری دانشگاه علامه طباطبایی      |
| ۴ | پارک علم و فناوری استان ایلام                 |
| ۵ | پارک علم و فناوری دانشگاه تبریز               |
| ۶ | پردیس میکروالکترونیک و فوتونیک                |
| ۷ | شرکت یکتانت                                   |
| ۸ | شرکت گلرنگ ونچرز                              |



در حصار بسته، نوآوری پژواکی گنگ است؛  
در افق گشوده، طینی رسا...



۱۲

## شناسنامه نشریه نو

### صاحب امتیاز

فصلنامه انجمن علمی پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران

### مدیر مسئول

دکتر علی معتمدزادگان

### سر دبیر

دکتر فرید شاهرادی

### هیأت تحریریه

دکتر علی معتمدزادگان، دکتر مجید الیاسی، دکتر علی باستی، دکتر بابک مختاری،  
دکتر زهرا محمدهاشمی و دکتر مهسا رجب زاده

### دبیرخانه انجمن

مهندس حمید مهدوی، مهندس فاطمه عباسی و مهندس مهسا اکبری

### طراحی و گرافیک

شرکت مدیا فنور دارا

## انجمن علمی پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران عضو می‌پذیرد...



- ♦ پارک‌های علم و فناوری
- ♦ مراکز رشد دانشگاهی
- ♦ صندوق‌های پژوهش و فناوری
- ♦ شتابدهنده‌ها و باشگاه‌های کارآفرینی
- ♦ شرکت‌های خدماتی حوزه نوآوری
- ♦ سرمایه‌گذاران ریسک‌پذیر
- ♦ شخصیت‌های حقیقی حوزه نوآوری
- ♦ دانشجویان

## انجمن علمی پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران

مازندران، ساری، خیابان فرح آباد، کیلومتر ۹ جاده دریا، بن بست استادیوم شهدای ساری، پلاک ۴۸۱  
ساختمان مرکزی پارک علم و فناوری مازندران، طبقه اول، واحد ۱۰۶

stpia.ir

stpia.mails@gmail.com

stpiamagazine@gmail.com